

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА СУБ'ЄКТА ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТАТТЕЮ 206-2 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Досліджено суб'єкт злочину як один із чотирьох обов'язкових елементів складу злочину. Проаналізовано обов'язкові та факультативні ознаки суб'єкта злочину, передбаченого ст. 206-2 КК України. Визначено загальний і спеціальний види суб'єктів, що характерні злочину, встановленому в ст. 206-2 КК України, та висвітлено їхні особливості. Зроблено висновки про актуальність подальшої ґрунтовної розробки питання суб'єкта цього злочину, зокрема стосовно можливості встановлення заходів кримінально-правового характеру до юридичних осіб за його вчинення.

Ключові слова: суб'єкт, спеціальний суб'єкт, фізична особа, вік, осудність, службова особа.

Постановка проблеми. В науці кримінального права питання, що стосуються суб'єкта складу злочину, ґрунтовно досліджено, а теоретичні аспекти його ознак і змісту мають доктринальний характер. Однак фундаментальних наукових розробок саме суб'єкта складу злочину, передбаченого ст. 206-2 КК України, немає. Актуальність теми підтверджується також прикладними проблемами правозастосовної діяльності.

Стан дослідження. Питання суб'єкта складу злочину та його ознак були предметом ґрунтовних наукових досліджень. Значний внесок у розвиток кримінально-правових знань про поняття суб'єкта складу злочину зробили такі науковці, як П. П. Андрушко, В. І. Борисов, В. М. Бурдін, В. К. Грищук, В. Я. Громко, О. О. Дудоров, Р. Л. Максимович, М. І. Мельник, В. О. Навроцький, О. Ф. Пасека, М. І. Хавронюк та ін.

Однак належного і ґрунтовного дослідження суб'єкта складу злочину, передбаченого ст. 206-2 КК України, нині не проведено жодним науковцем.

У вітчизняному кримінальному праві це питання є недостатньо проаналізованим, а тому потребує додаткового дослідження з урахуванням законодавчих змін.

Мета статті – загально охарактеризувати суб'єкт складу злочину, передбачений ст. 206-2 КК України, його обов'язкові та факультативні ознаки.

тативні ознаки, визначити види суб'єктів, що характерні складам цього злочину, проаналізувати їх особливості.

Виклад основних положень. Під час характеристики будь-якого злочину визначення його суб'єкта є важливим етапом для встановлення наявності складу злочину та підстав для притягнення до кримінальної відповідальності. Це зумовлено тим, що правопорушення не можливе без особи, що його вчинила.

Визначення поняття суб'єкта злочину міститься у ст. 18 КК України, відповідно до котрої ним є фізична осудна особа, яка вчинила злочин у віці, з якого відповідно до цього Кодексу може наставати кримінальна відповідальність [1].

Окреме посилання на особу як суб'єкта злочину міститься у ст. 2 КК України, якою передбачено, що підставою кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад злочину, передбаченого цим Кодексом, а також ст. 11 КК України, а саме злочином є передбачене цим Кодексом суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом злочину [1]. Вказане вкотре підкреслює чи не основну роль суб'єкта злочину в кримінальних правовідносинах.

Загалом кримінально-правова теорія поділяє ознаки суб'єкта складу злочину на обов'язкові та факультативні. Водночас до обов'язкових належать фізичний стан особи, вік, з якого настає правосуб'єктність та осудність, а до факультативних – передбачені в статті Особливої частини КК України для суб'єкта конкретного складу злочину. За вказаними ознаками суб'єкт складу злочину поділяється за видами на загальний (ч. 1 ст. 18 КК України) та спеціальний (ч. 2 ст. 18 КК України).

Аналізуючи суб'єкт складу злочину, передбаченого ст. 206-2 КК України, потрібно зазначити, що в чч. 1–2 цієї статті він є загальним, оскільки конструкція диспозиції не містить вказівки на факультативні ознаки, а у складі, що передбачений ч. 3, – спеціальним, оскільки передбачає як суб'єкт службову особу.

Детально проаналізуємо кожну ознаку, характерну суб'єктам цього складу злочину, та визначимо її особливості.

Однією з ознак суб'єкта складу злочину є те, що ним є фізична особа.

Як зазначає С. В. Чорней, суб'єкт злочину – це не абстрактне юридичне поняття, яке є поза часом і простором, а людина, що живе в суспільстві й учиняє суспільно небезпечні протиправні дії [2, с. 125].

Посилання на фізичну особу як на суб'єкт злочину міститься також у ст.ст. 6–8 КК України, де зазначено про відповідальність громадян України, іноземців та осіб без громадянства.

Як зазначає М. Й. Коржанський, для того, щоб бути відповідальним за заподіяну шкоду, той, хто її завдає, повинен володіти свідомістю і волею, інша відповідальність неможлива, не має сенсу. Карати того, хто не знає, не усвідомлює того, що чинить, – безглуздя. Тому суб'єктом злочину може бути лише істота свідомо, тобто лише людина – особа фізична, бо тільки людина має свідомість, волю й тому може відповідати за свої дії [3, с. 212].

Однак 1 вересня 2014 вступили в силу зміни до КК України, Загальну частину якого доповнено Розділом XIV-1 «Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб». Такі зміни зумовили гострі дискусії у науковців, про те, як юридична особа вписуватиметься у доктринальне вчення про суб'єкт складу злочину і як подолати розбіжності між законодавством та науковими конструкціями кримінального права. Здебільшого ці питання не вирішені й донині.

Відповідно до внесених змін, визначено перелік злочинів, за вчинення яких до юридичних осіб можуть застосовуватись заходи кримінально-правового характеру, тобто фактично суб'єктами яких є юридична особа. До них належать злочини, що передбачені ст.ст. 209, 306, чч. 1–2 ст.ст. 368-3, 368-4, ст.ст. 369, 369-2, 109, 110, 113, 146, 147, чч. 2–4 ст. 159-1, ст.ст. 160, 260, 262, 436, 437, 438, 442, 444, 447 КК України.

Видається, що зазначений перелік не є повним, видів злочинів, які може вчиняти уповноважена особа від імені та в інтересах юридичної особи, є значно більше. Зокрема до них може належати і злочин, передбачений ст. 206-2 КК України, оскільки «рейдерство», якому повинна протидіяти ця стаття, у класичному вигляді є заволодінням майном юридичної особи з метою протиправного злиття чи поглинання з іншою юридичною особою. Тобто цілком імовірно, що означений злочин може вчиняти уповноважена особа від імені та в інтересах юридичної особи.

В. К. Гришук також слушно зазначає про наявність підстав стверджувати, що юридична особа повинна підлягати кримінальній відповідальності за низку злочинів, серед яких, передбачений ст. 206-2 КК України [4, с. 188].

Проте, оскільки нині можливість юридичної особи бути суб'єктом складу злочину, передбаченого ст. 206-2 КК України, законодавчо виключається, то проблематика цього питання у нашій статті не вирішується.

Викладене дає підстави презюмувати, що суб'єктом складу злочину, передбаченого ст. 206-2 КК України, є виключно фізична особа.

Обов'язковою ознакою суб'єкта складу злочину, як зазначалось, є вік, з якого особа набуває правосуб'єктності.

На думку М. Й. Коржанського, вік – визначений за документами юридичний період життя людини, який вимірюється часом. За наявності документів вік особи визначається документами, у разі їх відсутності – судово-медичною експертизою [3, с. 216].

У ст. 22 КК України передбачено, що кримінальній відповідальності підлягають особи, яким до вчинення злочину виповнилось шістнадцять років. У теорії кримінального права такий вік зазначається як загальний для притягнення до кримінальної відповідальності. Однак законодавець визначає низку злочинів, за вчинення яких до кримінальної відповідальності притягуються особи від чотирнадцяти років.

Основними критеріями під час встановлення віку, з якого настає відповідальність, є ступінь тяжкості, поширеності злочину, а також ступінь фізичного і психічного розвитку, що дає змогу усвідомлювати суспільну небезпеку та протиправність учинюваного.

Аналізуючи питання встановлення віку для притягнення до кримінальної відповідальності за злочин, передбачений ст. 206-2 КК України, можна дійти висновку про обґрунтованість дій законодавця стосовно встановлення такого від шістнадцяти років.

Це зумовлено тим, що, згідно з санкцією чч. 1–2 ст. 206-2 КК України, злочин належить до середнього ступеня тяжкості.

Також суспільно небезпечна діяльність полягає у вчиненні правочинів особою, внаслідок яких майно юридичної особи вибуває з власності. Своєю чергою, обов'язковою умовою укладення правочинів, згідно з ч. 2 ст. 203 ЦК України, є наявність необхідного обсягу дієздатності.

Очевидно, що для вчинення таких правочинів, які в обов'язковому порядку здійснюються у письмовій формі, оскільки стосуються юридичної особи і зазвичай підлягають державній реєстрації, особа повинна мати повну дієздатність.

Згідно з ст. 34 ЦК України, повну цивільну дієздатність має фізична особа, яка досягла вісімнадцяти років (повноліття) [5]. Є низка виключень, відповідно до яких повна цивільна дієздатність може наставати до повноліття, та які передбачені Розділом II Главою 4 ЦК України. Зокрема у ч. 3 ст. 35 ЦК України зазначено, що повна цивільна дієздатність може бути надана фізичній особі, яка досягла шістнадцяти років і яка бажає займатися підприємницькою діяльністю [5].

Наведене свідчить про те, що суб'єкт складу злочину, передбаченого ст. 206-2 КК України, має, по-перше, бути наділеним достатніми знаннями та навиками про те, як учинити суспільно небезпечні дії, передбачені ст. 206-2 КК України, і про те, які їх юридичні

наслідки, по-друге, мати достатню дієздатність для вчинення правочинів самостійно або від свого імені. Зважаючи на це, припустити, що особа може свідомо вчинити цей злочин до шістнадцяти років, доволі складно. Про це ж свідчить і відсутність випадків учинення вказаного злочину в підлітковому віці.

Тому вважаємо, що нині нема правових підстав знижувати вік для притягнення до відповідальності за досліджуваний злочин.

Ще однією обов'язковою ознакою є осудність. Теоретичний і практичний інтерес суспільства до проблеми осудності зумовлений тим, що вона стосується найскладнішої сторони соціальної діяльності людей, а саме – їхньої здатності відповідати за свої вчинки в будь-якій галузі діяльності та суспільного життя [6, с.51].

Закон розглядає злочинця як вільно діючу людину, яка має нести відповідальність за своє діяння; підтвердженням цьому слугує презумпція осудності, котра означає, що правоохоронні органи вважають особу, яка вчинила злочин, осудною, доки не буде доказане інше [7, с. 1].

Згідно з ч. 1 ст. 19 КК України, осудною визнається особа, яка під час вчинення діяння, передбаченого цим Кодексом, могла усвідомлювати свої дії (бездіяльність) і керувати ними. З цієї норми можна зробити висновок, що осудність – це здатність особи під час учинення злочину усвідомлювати свої дії та керувати ними [1].

Осудність стосовно ст. 206-2 КК України можна розуміти як здатність фізичної особи усвідомлювати протиправність своїх дій і керувати ними під час учинення правочинів із використанням підроблених чи викрадених документів юридичної особи, спрямованих на заволодіння майном юридичної особи.

Антиподом осудності є неосудність, вказівка на яку міститься у ч. 2 ст. 19 КК України. Згідно з цією статтею, не підлягає кримінальній відповідальності особа, яка під час учинення суспільно небезпечного діяння, передбаченого цим Кодексом, перебувала в стані неосудності, тобто не могла усвідомлювати свої дії (бездіяльність) або керувати ними внаслідок хронічного психічного захворювання, тимчасового розладу психічної діяльності, недоумства або іншого хворобливого стану психіки. До такої особи за рішенням суду можуть бути застосовані примусові заходи медичного характеру [1].

У теорії кримінального права поняття неосудності характеризується двома критеріями: медичним та юридичним. Медичний критерій полягає у наявності хоча б одного з перелічених у зазначеній статті захворювань, а юридичний – у нездатності усвідомлювати значення своїх дій і керувати ними, у зв'язку з наявністю медичного критерію.

Відповідно, злочин, що передбачений ст. 206-2 КК України, учинений в стані неосудності, якщо особа не могла усвідомлювати протиправність своїх дій та керувати ними під час вчинення правочинів з використанням підроблених чи викрадених документів юридичної особи, спрямованих на заволодіння майном юридичної особи, внаслідок хронічного психічного захворювання, тимчасового розладу психічної діяльності, недоумства або іншого хворобливого стану психіки.

Також вітчизняне кримінальне законодавство передбачає стан обмеженої осудності. Як зазначає Н. А. Орловська, обмежена осудність – юридична оцінка стану суб'єкта злочину, який характеризується наявністю специфічних особливостей, що не перешкоджає притягненню цього суб'єкта до кримінальної відповідальності [7, с. 5].

Потрібно зазначити, що поняття обмеженої осудності характерне кримінальним законодавствам не всіх держав, приміром, його немає у Туреччині, Нідерландах, Норвегії [8; 9; 10].

У наукових колах також думки стосовно доцільності встановлення обмеженої осудності не однозначні. Її критикують за те, що жодного фактичного впливу на підстави притягнення до відповідальності, кваліфікацію злочину чи вид покарання вона не чинить.

Згідно з ст. 20 КК України, підлягає кримінальній відповідальності особа, визнана судом обмежено осудною, тобто така, яка під час вчинення злочину, через наявний у неї психічний розлад, не була здатна повною мірою усвідомлювати свої дії та керувати ними [1].

Тобто фактично обмежена осудність може бути характерна суб'єкту складу злочину, передбаченого, зокрема ст. 206-2 КК України, і враховується судом під час призначення покарання та може бути підставою для застосування примусових заходів медичного характеру.

Поряд із зазначеними обов'язковими ознаками суб'єкта, яких достатньо для складів злочинів, передбачених чч. 1–2 ст. 206-2 КК України, ч. 3 ст. 206-2 КК України характерна така факультативна ознака, як учинення злочину службовою особою з використанням службового становища. Тобто службова особа є спеціальним суб'єктом для складу злочину, передбаченого ч. 3 ст. 206-2 КК України.

Із законодавчої конструкції видається, що суб'єктом цього складу злочину є тільки та службова особа, яка використала своє службове становище під час учинення вказаного злочину.

У разі, коли службова особа вчинила дії, передбачені ст. 206-2 КК України, і водночас не використовувала службові повноваження, зазначене має кваліфікуватись за ч. 1 або ч. 2 ст. 206-2 КК України.

В. В. Устименко вважає, що спеціальний суб'єкт злочину – це особа, яка володіє поряд із осудністю та віком кримінальної відповідальності й іншими додатковими юридичними ознаками, котрі передбачені в кримінальному законі, або такі, що прямо впливають із нього, обмежуючими коло осіб, які можуть нести кримінальну відповідальність за цим законом [1, с. 23].

Відповідальною за злочин зі спеціальним суб'єктом може бути лише особа, яка має його ознаки. Співучасниками цих злочинів можуть бути всі особи, тобто і ті, які спеціальних ознак суб'єкта не мають [3, с. 223].

Визначення службової особи в сфері кримінально-правових відносин (яке застосовується до всіх злочинів, окрім службових) регламентовано чч. 3–4 ст. 18 КК України, згідно з якими службовими особами є особи, які постійно, тимчасово чи за спеціальним повноваженням здійснюють функції представників влади чи місцевого самоврядування, а також постійно чи тимчасово обіймають в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах чи організаціях посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій, або виконують такі функції за спеціальним повноваженням, яким особа наділяється повноважним органом державної влади, органом місцевого самоврядування, центральним органом державного управління із спеціальним статусом, повноважним органом чи повноважною службовою особою підприємства, установи, організації, судом або законом.

Окрім того, службовими особами також визнаються посадові особи іноземних держав (особи, які обіймають посади в законодавчому, виконавчому або судовому органі іноземної держави, у тому числі присяжні засідателі, інші особи, які здійснюють функції держави для іноземної держави, зокрема для державного органу або державного підприємства), іноземні третейські судді, особи, уповноважені вирішувати цивільні, комерційні або трудові спори в іноземних державах у порядку, альтернативному судовому, посадові особи міжнародних організацій (працівники міжнародної організації чи будь-які інші особи, уповноважені такою організацією діяти від її імені), а також члени міжнародних парламентських асамблей, учасником яких є Україна, та судді і посадові особи міжнародних судів [1].

В. Я. Громко з аналізу цього визначення обґрунтовано виокремлює три види службових осіб за сферою регулювання відносин:

- службові особи, які виконують функції представника влади або місцевого самоврядування;

- службові особи юридичної особи державної або комунальної власності, які виконують організаційно-розпорядчі або адміністративно-господарські функції;

– службові особи, які виконують організаційно-розпорядчі або адміністративно-господарські функції службової особи юридичної особи приватного права [12, с. 186].

Також у результаті аналізу законодавчо визначеного поняття видається, що службова особа обов'язково характеризується наявністю у неї хоча б однієї з таких функцій: функції представників влади чи місцевого самоврядування, адміністративно-розпорядчої чи адміністративно-господарської функції.

Водночас ці поняття розтлумачено у п.1 Постанови Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 № 5 «Про судову практику у справах про хабарництво», а саме до представників влади належать, зокрема, працівники державних органів та їх апарату, які наділені правом у межах своєї компетенції висувати вимоги, а також ухвалювати рішення, обов'язкові для виконання юридичними і фізичними особами незалежно від їх відомчої належності чи підлеглості.

Також, згідно з цією постановою організаційно-розпорядчі обов'язки – це обов'язки з здійснення керівництва галуззю промисловості, трудовим колективом, ділянкою роботи, виробничою діяльністю окремих працівників на підприємствах, в установах чи організаціях незалежно від форми власності. Такі функції виконують, зокрема, керівники міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, державних, колективних чи приватних підприємств, установ і організацій, їх заступники, керівники структурних підрозділів (начальники цехів, завідувачі відділами, лабораторіями, кафедрами), їх заступники, особи, які керують ділянками робіт (майстри, виконробы, бригади тощо).

Адміністративно-господарські обов'язки – це обов'язки з управління або розпорядження державним, колективним чи приватним майном (установлення порядку його зберігання, переробки, реалізації, забезпечення контролю за цими операціями тощо). Такі повноваження в тому чи іншому обсязі є у начальників планово-господарських, постачальних, фінансових відділів і служб, завідувачих складами, магазинами, майстернями, ательє, їх заступників, керівників відділів підприємств, відомчих ревизорів та контролерів тощо [13].

Отже, можна підсумувати, що використання службовою особою свого службового становища в контексті складу злочину, передбаченого ст. 206-2 КК України, може означати використання представником влади, особою публічного та приватного права в межах компетенції своїх організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій, з метою вчинення правочинів із підробленими чи викраденими документами юридичної особи задля заволодіння її майном.

Скажімо, державним реєстратором підроблено установчі документи та протокол загальних зборів юридичної особи, яким ухвалено рішення про приєднання до іншої юридичної особи. На підставі вказаних документів ним зареєстровано припинення цієї юридичної особи, а також внесено зміни до Єдиного державного реєстру щодо правонаступництва іншої юридичної особи, власником основного пакету акцій якої є його дружина.

Висновки. За результатом проведеного аналізу суб'єкта складу злочину, передбаченого ст. 206-2 КК України, можна зробити такі висновки. Складам злочинів, що передбачені чч. 1–2 ст. 206-2 КК України, характерний загальний суб'єкт, обов'язковими ознаками якого є фізичний стан особи, вік, з якого настає правосуб'єктність та який становить 16 років, й осудність. Водночас у ч. 3 ст. 206-2 КК України передбачено вчинення злочину спеціальним суб'єктом, яким може бути службова особа, що для вчинення злочину використала службові повноваження.

Злочин, передбачений ст. 206-2 КК України, може бути вчинений уповноваженою особою від імені та в інтересах юридичної особи, а тому необхідно ґрунтовно розробити питання про можливість і необхідність внесення змін до КК України стосовно встановлення заходів кримінально-правового характеру до юридичних осіб за його вчинення.

1. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2001. – № 25–26. – Ст. 131 (із змінами, внесеними згідно із законами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

2. Чорней С. В. Поняття суб'єкта злочину / С. В. Чорней // Науковий вісник Чернівецького університету. – 2012. – Вип. 618. – С. 125–128 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lawreview.chnu.edu.ua/visnuku/st/618/23.pdf>.

3. Коржанський М. Й. Кримінальне право і законодавство України. Частина Загальна: курс лекцій / за ред. М. Й. Коржанського. – К.: Атіка, 2001. – 432 с.

4. Гришук В. К. Кримінальна відповідальність юридичних осіб: міжнародний досвід та основні теоретичні підходи: наук.-практ. посібник / В. К. Гришук, О. Ф. Пасека. – К.: Юрінком Інтер, 2017. – 296 с.

5. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – №№ 40–44. – Ст. 356 (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15/page4>.

6. Фільштейн Л. М. Осудність як передумова кримінальної відповідальності / Л. М. Фільштейн, І. В. Фільштейн // Наукові записки. –

2014. – Вип. 16. – С. 50–54 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/4644/1/9.pdf>.

7. Орловська Н. А. Осудність та її види: порівняльний аналіз законодавства України та інших держав: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 / Н. А. Орловська. – Одеса, 2001. – С. 22 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/2080/%D0%9E%D1%80%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

8. Уголовный кодекс Турции / предисловие канд. юрид. наук, доц. Н. Сафарова и докт. права Х. Аджара; науч. ред. и перевод с турецкого Н. Сафарова и Х. Бабаева. – СПб.: Юридический центр Пресс, 2003. – 374 с.

9. Уголовный кодекс Голландии / науч. ред. докт. юрид. наук, заслуженный деятель науки РФ, проф. Б. А. Волженкин; пер. с англ. И. В. Мироновой. – 2-е изд. – СПб.: Юридический центр Пресс, 2001. – 510 с.

10. Уголовное законодательство Норвегии / науч. ред. и вступ. статья докт. юрид. наук, профессора Ю. В. Голика; перевод с норвежского А. В. Жмени. – СПб.: Юридический центр Пресс, 2003. – 375 с.

11. Устименко В. В. Специальный субъект преступления / В. В. Устименко. – Х.: Вища школа, 1989. – 104 с.

12. Громко В. Я. Загальні ознаки службової особи як спеціального суб'єкта злочину за кримінальним правом України / В. Я. Громко // Науково-інформаційний вісник Право. – 2015. – № 1. – С. 181–188.

13. Про судову практику у справах про хабарництво: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-02>.

Федулова И. Н. Уголовно-правовая характеристика субъекта преступления, предусмотренного статьей 206-2 Уголовного кодекса Украины

Исследуется субъект преступления как один из четырех обязательных элементов состава преступления. Анализируются обязательные и факультативные признаки субъекта преступления, предусмотренного ст. 206-2 УК Украины. Определяются общий и специальный виды субъектов, характерные для преступления, предусмотренного ст. 206-2 УК Украины, и освещаются их особенности. Обосновывается актуальность дальнейшей основательной разработки вопроса субъекта данного преступления, в частности касательно возможности установления мер уголовно-правового характера к юридическим лицам за его совершение.

Ключевые слова: субъект, специальный субъект, физическое лицо, возраст, вменяемость, должностное лицо.

Fedulova I. M. Criminal legal characteristic of the subject of the crime, stipulated by Article 206-2 of the Criminal Code of Ukraine

The article investigates the subject of crime as one of the four compulsory elements of the crime. It is analyzed its place and significance in criminal law. It is mentioned about the theoretical division of features of the subject of the crime into obligatory and optional. At the same time, the physical condition of the person, the

age from which the legal personality and sanity arise, and to the optional ones, are stipulated in the article of the Special Part of the Criminal Code for the subject of the specific structure of the crime.

On specified features, there is made the division of the subject of the crime by the type into general and special. It is summarized that the subject of the crime provided by Art. 206-2 of the Criminal Code of Ukraine in p.p.1 and 2 of the present article is general as the design of a disposition doesn't contain the instruction on facultative features and in the structure provided by the p. 3 – special as provides the official in quality of the subject of crime.

The research analyzes in detail all the features inherent to the subjects of this crime and identifies its features. In the course of the investigation, it was established that the subject of the crime, stipulated in Article 206-2 of the Criminal Code of Ukraine, is solely an individual. At the same time, the question of a possibility of inclusion of this article into the list for which commission is brought up measures of criminal and legal character is provided, that is actually subjects of which are the legal entity. When analyzing the question of establishing the age for criminal prosecution for a crime, stipulated by the Article 206-2 of the Criminal Code of Ukraine, a conclusion is made on the validity of the actions of the legislator in establishing such a provision from the age of sixteen. This obligatory feature of the subject as a sense of integrity and its peculiarities in the context of the crime, stipulated by the Article 206-2 of the Criminal Code of Ukraine, is investigated. The optional element of the subject, which is inherent in p.3 of Article 206-2 of the Criminal Code of Ukraine, is namely the commission of an offense by an official using the official position.

It is noted that if the official performed actions, stipulated by the Article 206-2 of the Criminal Code of Ukraine, but did not use the official position, he should be qualified in accordance with p.1 or p. 2 of Article 206-2 of the Criminal Code of Ukraine.

Key words: *subject, special subject, individual, age, sanity, official.*

Стаття надійшла 22 жовтня 2017 р.